
**Олександра ШИКИРИНСЬКА,
Людмила КАСЬКІВ**
(Вінниця, Україна)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ВИХОВАННЯ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНИХ КАЗОК

Одним із головних педагогічних завдань майбутніх фахівців дошкільної освіти є виховання працелюбності дітей старшого дошкільного віку засобами українських та зарубіжних народних казок. Казка за своїм змістом є близькою до дитини та зрозумілою їй. Варто зазначити, що саме у дошкільному віці закладаються основи особистісних якостей, які визначатимуть поведінку людини в подальшому житті. Дошкільники вчаться працьовитості через гру, наслідування та приклад дорослих, а одним з найбільш дієвих засобів виховання є народні казки (українські та зарубіжні). Саме ці фольклорні джерела містять приклади трудових подвигів і позитивних персонажів для наслідування, які своєю працею долають перешкоди та досягають своєї мети.

Народні казки несуть у своєму змісті цінний матеріал для формування у підростаючого покоління моральних і трудових якостей, таких як працелюбність, наполегливість і відповідальність. Дуже важливою є підготовка майбутніх педагогів до ефективного використання необмеженого потенціалу українських та зарубіжних народних казок у виховному процесі з метою формування працелюбності у дітей старшого дошкільного віку [2, с.163].

Такі літературні твори, як народні казки, є невід'ємною частиною культурної спадщини українського народу та народів світу,

яка зберігає в собі багатий моральний досвід, що передається від покоління до покоління. Казки не лише розважають дітей, заспокоюють, фокусують їхню увагу, але й виконують важливу педагогічну функцію – навчають дошкільників моральних принципів, таких як сміливість, чесність, людяність, доброта, взаємодопомога, працьовитість, працелюбність та наполегливість [1].

Аналізуючи зміст казок, можна виділити основні компоненти виховання працелюбності, а саме:

– трудовий зміст казок полягає у використанні сцен праці, які постають як необхідна умова досягнення успіху на тернистому шляху головних героїв. Діти старшого та молодшого шкільного віку чітко усвідомлюють, що без виконання певних задач персонажі не зможуть досягти бажаного результату. Дійові особи, які працюють на користь інших людей, тварин або для власного добробуту, є позитивним прикладом для дітей;

– з кожної народної казки (української та зарубіжної) можна винести моральні уроки. У переважній більшості випадків казкові персонажі, які докладають зусиль і наполегливо працюють, отримують винагороду, тоді як ліниві герої не досягають успіху, стикаються з труднощами та не долають їх, мають негативний результат.

– третім та не менш значущим аспектом можна відзначити ігровий. Народні казки легко інтегрувати у цікаву гру, що сприяє засвоєнню дітьми трудових навичок, бажання працювати, через наслідування дій позитивних персонажів і виконання нескладної роботи, схожої на трудову діяльність.

Підготовка майбутніх фахівців до виховання працелюбності дітей за допомогою народних казок повинна базуватися на глибокому вивченні методики викладання та психологічних особливостей сприйняття казкового матеріалу дітьми. Ефективне використання казок у виховному процесі вимагає від педагогів навичок та відповідних компетенцій.

Обов'язковою умовою є розуміння вікових особливостей дітей. Діти молодшого дошкільного віку сприймають українські та зарубіжні народні казки як цікаві історії з яскравими образами, тоді як старші дошкільники вже здатні виносити та усвідомлювати

моральні уроки таких творів. Майбутніх педагогів необхідно навчити підбирати казки відповідно для кожної вікової групи дітей.

До другої компетенції можна віднести вміння аналізувати й інтерпретувати зміст таких фольклорних творів. Майбутні фахівці мають акцентувати увагу дітей на важливих для виховання працелюбності моментах казок, проводити обговорення поведінки героїв та їх ставлення до праці.

Організація роботи із народними казками повинна мати творчий підхід. Використання змісту казок для виховання працелюбності старших і молодших дошкільників повинно супроводжуватися різноманітними іграми, практичними завданнями та вправами, що сприяють розвитку трудових навичок, виховують працелюбність.

Для підвищення ефективності виховання працелюбності у дітей необхідно обирати українські та зарубіжні твори, у яких акцентується увага на праці та її наслідках. Наприклад, казки «Півник та двоє мишенят», «Ох», «Бабина дочка і дідова дочка», «Праця і лінь», «Хліб та золото», «Іван-побиван», «Золотий черевичок», «Івасик та Тарасик», «Десять працівників», «Котик і півник», «Лінивого не молотом, а голодом», «Про мандрівника», «Замозолена копійка», «Ківш лиха», «Без труда нема плода», «Хліб та золото», «Дві хлібини та три поради», «Кобиляча голова», «Перепеличка», «Колосок», «Ріпка», «Котигорошко» є класичними прикладами творів, у яких головні герої досягають успіху завдяки своїй працьовитості.

Майбутнім педагогам важливо знати як класичні українські казки, так і народні твори інших культур: адигейські «Трудові гроші», англійські «Трое бажань», «Вигідна угода», арабські «Дроворуб та ящірка», білоруські «Про швачку», в'єтнамські «Як Ледар свої руки й ноги позичав», грузинські «Про дроворуба Гіго та лісову царівну», «Ледащо», ірландські «Син ткача і велетень з білої гори», литовські «Ковалів син» та ін.

Під час підготовки вихователів до роботи з народними казками важливо приділяти увагу розробці тематичних занять. Такі заняття можуть охоплювати обговорення казок, театралізацію, інші практичні завдання чи справи.

У зарубіжній практиці виховання працелюбності засобом народних казок також знайшло своє місце в освітніх системах багатьох країн. Наприклад, у педагогіці Монтесорі активно використовуються казкові сюжети для виховання відповідальності та самостійності дітей. Казки служать основою для розвитку не тільки трудових навичок, але й креативності та співпраці.

Українські та зарубіжні народні казки є потужним інструментом у вихованні працелюбності в дітей старшого дошкільного віку. Вони надають можливість у доступній і цікавій формі доносити до дітей основні принципи праці, моральні цінності та стимулювати бажання працювати. Підготовка майбутніх фахівців до використання цього методу виховання є важливим завданням сучасної педагогічної освіти. Інтеграція казок в освітній процес дає змогу сформуванню у старших дошкільників стійкі моральні та трудові якості, які будуть необхідними протягом усього їхнього життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петренко М. Педагогічні технології використання казок у дошкільній освіті. Харків: ВННОТ, 2019. 127 с.
2. Шикиринська О.В. (2023). Забезпечення духовно-інтелектуального розвитку майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти за умов дистанційного навчання. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті* : міжнар. період. зб. наук. пр. / за заг. ред. В.П. Бабича, О.М. Хвостиченка. Харків : ВННОТ, 2023. Вип. 5. С.161–164.